

HELENE BÆK KORTEGAARD
CAND.MAG. I DRAMATURGI FRA
AARHUS UNIVERSITET

PRAKSISINTERVJUET

I hver utgave av DRAMA observerer en dramapedagog en annen pedagogs undervisningsopplegg, og intervjuer hen om dette i etterkant.

KROPPENS MYSTERIUM

– Jeg synes det er viktig at have et kunstsyn der kan rumme det, der ikke er perfekt performet, sier Anne Zacho Søgaard.

TEKST: HELENE BÆK KORTEGAARD

Holdet er sat til Borgerscenen ved Aarhus Teaters nye danseforestilling *På reise i min krop*. Medvirkende er ni østjyske borgere i rollen som sig selv. For første gang mødes de i to indledende workshops.

«Husk - vi vil ikke have nogen skader!» råber instruktør Anne Zacho Søgaard. Anden workshopdag er påbegyndt på Borgerscenen, og de ni borgere mellom 15 og 64 år stimler sammen ude på gulvet til opvarmning. Opfordringen kommer efter første workshopdag hvor borgerne gikk til den med masser af energi:

– I workshopkene tester vi hvor dynamisk borgerne kan arbeide, og vi har opdaget at de kan rimeligst meget! Når man arbejder med professionelle ved man ca. hvor meget man kan belaste dem. Her kan man ikke riktig vide det. Men selvom nogle af dem er i tresserne kan de faktisk bære rundt på hinanden og alt muligt. Det er også sådan noget denne type workshop kan afsøge - hvad for et sprog vi kan lave med dem, og hvor fysisk det kan blive, siger Søgaard.

Hun og koreograf Hermann Heisig danner instruktørparet i den forestående danseforestilling. Valget af kroppen som tema er en idé som Søgaard har barslet med længe, og som hun synes er oplagt at lave med borgere med så bredt et aldersspænd. Og Heisigs mere ukonventionelle dansesyn taler fint ind i arbeidet med borgere. Han interesserer sig mere for den individuelle opplevelse af kroppen og er ikke så interessert i for eksempel en balletkrop som kan et særligt bevegelsesprog, men mere i hvad den spesifikke krop kan, fortæller Søgaard. Parrets faciliteringsstil er at springe imellem observation, deltagelse og feedback. Begge deltager de i hele opvarmningsprogrammet.

Workshopens opvarmning:

- 1. Navneleg.** Her skaber alle sin egen gestus, i sammenheng med sit navn.
- 2. Zip zap.** En koncentrationsleg, der skal bringe holdet «i flow», som Søgaard siger.
- 3. Aerobics.** Her skiftes holdet til at være «aerobic-instruktører» for hinanden. Heisig oppfordrer dem, til at lave egne fortolkninger: «Your own kind of aerobic!»

HVAD: En inledende workshop til arbeidet med danseforestillingen *På reise i min krop*

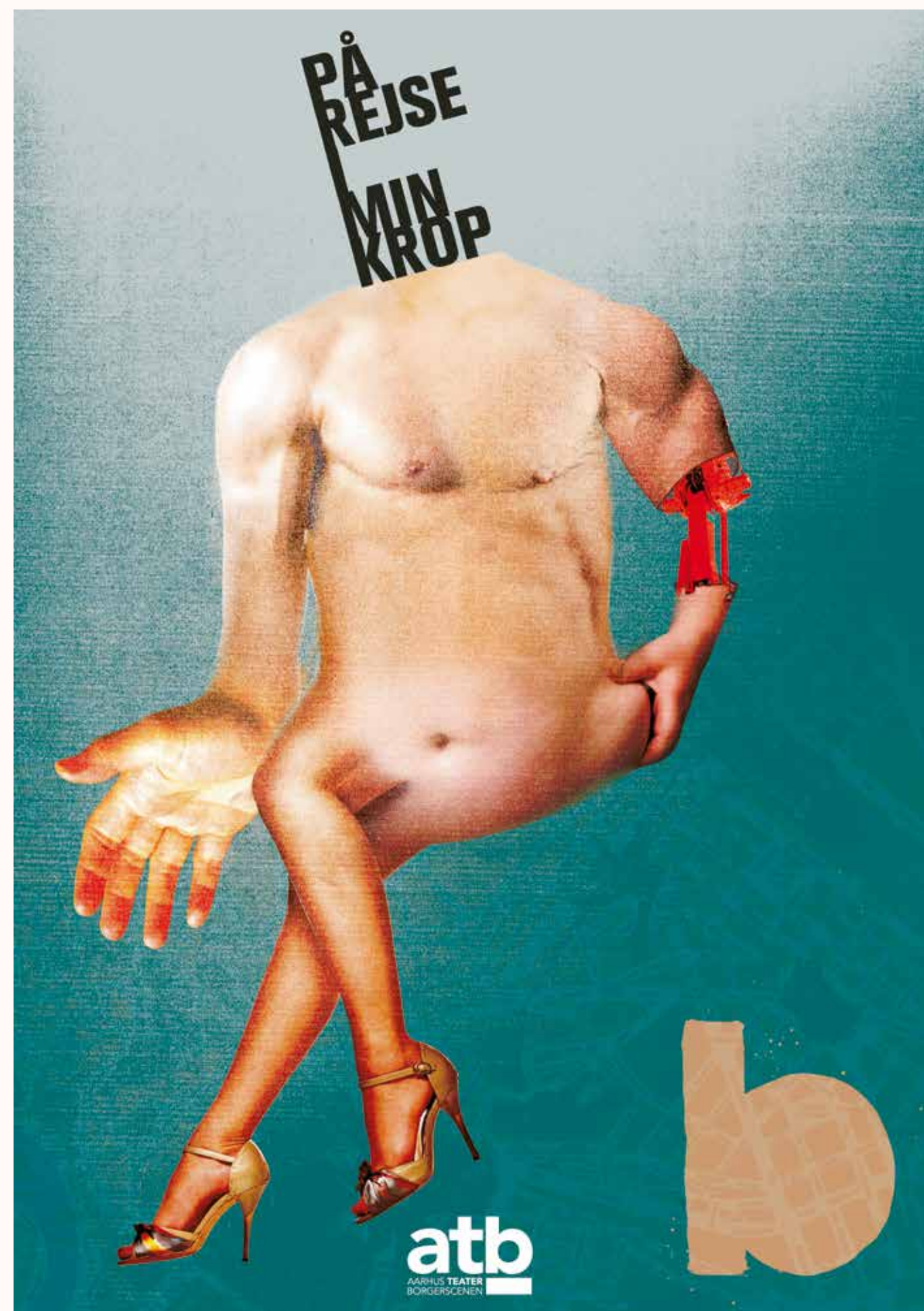
MEDVIRKENDE: 9 østjyske borgere fra 15-64 år, der opptræder som sig selv.

FACILITATORER: Kunstnerisk leder af Borgerscenen Anne Zacho Søgaard og koreograf Hermann Heisig.

PREMIERE på forestillingen:
14. november 2015

BORGERSCENEN VED AARHUS TEATER

Etableret i januar 2014 og er et nyt skud på Aarhus Teaters stamme. Det særlige ved Borgerscenen er, at det er østjyske borgere, der står på scenen - enten i forestillinger, i teatermiddage eller i de ugentlige teaterklubber

Kunstnerisk leder af Borgerscenen Anne Zacho Søgaard

Koreograf Hermann Heisig

4. Massage for one. Her masseres den enkelte af hele holdet, løftes op og lægges et andet sted i rummet. Øvelsen foregår i tavshed, med koncentration, og varer 40 min.

– Massageøvelsen var noget Heisig gerne ville prøve, fortæller Anne efterfølgende. Han ville se om de kunne flyve, om de kunne bære hinanden. Det er fedt at gøre i starten, da det også er lidt af en tillidsøvelse at lade sig bære. Man kunne mærke at der var én der ikke brød sig om det og synes det var grænseoverskridende. Men han klarede det jo fint, og jeg tror også det gør noget at komme igennem det. Som billede synes jeg også det var rigtig fint – at se en gruppe bære på et menneske.

Materialeindsamling. Efter opvarmningen tændes kameraet for at dokumentere, og der afprøves fire forskellige øvelser:

Improvisationsøvelse i slow motion. Udgangspunktet er et fragment fra dagen før. En borger starter på gulvet, og reglen er at de andre borgere skal gå på gulvet når det passer, komme i kontakt og ”sidde fast” på hinanden. Da alle ”sidder sammen”, beder Heisig dem om at bevæge sig fremad

“
Det er interessant det der er - bare dig som du står der og din måde at bevæge dig på
 ”

sammen, som en organisme. Det ender i et fald, med latter til følge. Derefter taler Heisig og Søgaard om de gode momenter og om hvordan man fysisk kunne arbejde videre med øvelsen.

Akrobatik og robotbevægelser. Efter en pause inddeles borgerne i grupper som får tildelt en handling, begge dele valgt via lodtrækning. Grupperne skal handle ud fra overskrifterne: Akrobatik, at hoppe, og robotbevægelser. Igen opfordres borgerne til at tænke opgaven bredt, og finde egen inspiration i øvelsen. Hoppegruppen afprøver fx forskellige metoder som hinkehøj og at hoppe i flok, og i robotgruppen udspiller dig sig et lille

drama hos en ”robotfamilie”. Efter øvelsen giver Søgaard feedback til grupperne og fortæller hvad hun observerer og hvad hun mener der kan arbejdes videre med. Derefter gentages øvelsen i nye grupper.

Krop uden ord. De fleste prøvede denne øvelse dagen før, men de to nyankommere skal ikke snydes. Opgaven er at lade sig tavst betragte og vise sin krop frem - med alt det den kan og ikke kan. Den nyankomne kvinde viser sin krops fleksibilitet ved forskellige øvelser, og den nyankomne mand prøver at stå på hovedet, hvilket ikke helt lykkes og han kommer op at stå igen. ”Det er interessant det der er - bare dig som du står der og din måde at bevæge dig på” opmuntrer Søgaard ham. ”Du behøver ikke at kunne noget ekstraordinært.”

«**The chain of life**». Denne øvelse er en konkret sekvens, en «parade» som Søgaard gerne vil afprøve. Hun beder borgerne komme ind og præsentere deres alder, følge efter hinanden i slange rundt i rummet og indgå i et par lancier-lignende trin til sidst. ”Det er en fejring af ”the chain of life” siger Søgaard, som efter at have set på, tror på at sekvensen kan bruges fremadrettet. ”Jeg synes det kunne være sjovt at lave det som noget dressur. Jeg har selv redet engang, og

KROPP I CENTRUM: På Borgerscenen ved Aarhus Teater er borgernes levede liv, tanker, følelser og kroppe i centrum. Borgerne medvirker som hverdagskasperter i deres eget liv, og bliver aktører i forestillinger, teaterklubber og teatermiddage. Billedet er fra en klubfestival, hvor arbejdet fra klubberne blev præsenteret.

“

Vi kæmper for genrens ret til at findes i verden, og for at komme væk fra tanken om «det rigtige teater» versus «bare borgere»

”

synes der var noget humor i at lave en dressur-ridebane med menneskekroppe. Jeg ville gerne se hvordan det virkede at have repræsentanterne for alderen i rækkefølge.”

De 4 hjørner. Til slut bliver der fordelt fire handlinger i rummets fire hjørner, med overskrifterne: meditation, ændring af kroppens udtryk (udklædningstøj), sove og social dans. Borgerne skal udforske de forskellige rum – og se hvad der opstår. I midten bliver lagt en ”mikrofon” i form af en blyant, hvor borgerne har mulighed for at fortælle noget om kroppen. Øvelsen udvikler sig blandt andet til to sekvenser. En hvor alle synger i kor og danner skæve klange og én hvor fem af borgerne ligger i midten af rummet, og skiftes til at rejse overkroppen op og fortælle noget om kroppen.

Efter den sidste øvelse roser Søgaard deltagerne for at være så åbne overfor hinanden, og konkluderer at der er masser at arbejde videre med. En af borgerne nævner at det er rart med et rum hvor man kan ”lege”, og at det har været sjovt. Herefter slutter workshoppen, og holdet spredes for alle vinde før de samles igen til prøveopstart i september.

– *Hvad håbede I på at opnå med ”de 4 hjørner”-øvelsen?*

– Det var en øvelse vi også lavede dagen før, med fire andre handlinger og samme opbygning. Her bliver man lidt befriet for tanken ”hvad skal jeg nu lave?” - det er meget nemt at gå til. Og hvis man laver det i lang tid, hvilket jeg synes de var ret gode til, så begynder man at være i flow med at arbejde bedre sammen. Og blive bedre til at reagere på hinanden og de ting der opstår, i stedet for at man står og konstruerer. Så kommer de til at lytte til det de skaber selv – og bliver drevet frem af noget andet end hovedet.

– *Hvilke tanker gjorde I jer med workshoppen i forhold til forløbet?*

– Vi ville gerne se noget solo, duetter og trio – hvilke grupper der ville være sjove at sætte dem sammen i. Og så ville vi prøve at lade tilfældighederne råde, ”ryste posen”, i stedet for at vi skulle sidde og bestemme. Det kom der nogle sjove ting ud af. Vi ville prøve at finde mere ud af hvad det er de kan sammen, også som organisme.

– *Hvordan udvælger du normalt det materiale som skal indgå i forestillingen?*

– Billeder og tekster fungerer godt og giver ny viden. Jeg prøver ikke at tage det der er overfladisk, og det der ikke giver mig noget nyt og jeg kan se i TV, vi skal dybere ind. Og så vælger jeg også det der har en scenisk spænding – for eksempel et billede og en tekst. Men man kan ikke sige at det altid er den måde jeg arbejder på.

– *Hvad er forskellen på at arbejde med skuespillere og borgere, efter din mening?*

– Der er mange forskelle. Den første er jo at skuespillere er trænet til at spille andre, at leve sig ind i rollen. Det gør borgerne jo ikke - de har jo ikke noget håndværk som sådan. Men alligevel har de jo en masse andre skills som overrasker. Nogle af dem er gode til at være åbne og lytte, og lure hvad Hermann for eksempel byder ind med, når han er med på gulvet.

– *Er der noget man skal være mere forsigtig med når man arbejder med borgere frem for skuespillere?*

– Næh, det synes jeg egentlig ikke. Man skal bare tage sig tid til at respektere når man kan mærke at ”her er det sårbart.” Men det kan man også mærke hos nogle skuespillere. Hos borgerne her har man måske større trang til at beskytte dem. For eksempel denne ene som ville gøre et eller andet helt crazy, at stå på hænder eller sådan noget. Han sparer ikke på sig selv, og han har brugt sin krop rimelig meget. Så det er noget med at være

opmærksom på sundheden i det. Proffer har meget med at beskytte sig selv.

– *Kommer man til at passe mere fysisk end psykisk på borgerne i en forestilling som denne?*

– Psykisk har jeg ikke oplevet at borgerne ikke kan tage vare om det i processen. Når det er noget man gør hver dag kommer de fleste i en proces hvor det kommer væk fra dem selv. Forskellen på proffer og borgere er også den store taknemmelighed og generøsitet over at komme ind og være en del af «teatermaskineriet» - det er en stor drivkraft for borgerne også. Sådan er det jo ikke så meget for proffer – de er jo vandt til det.

På trods af at *På rejse i min krop* bliver Borgerscenens 3. forestilling, stilles der stadig spørgsmål til genren – noget Søgaard ofte konfronteres med, fortæller hun til slut:

– Vi havde en debat i fredags, om borgerscene-teater er kunst eller ikke kunst. Jeg synes det er meget vigtigt at have et kunstsyn der kan rumme det, der netop ikke er perfekt performeret. Da der begyndte at komme readymades i kunsten tænkte folk også «det der er ikke kunst». Jeg er personligt slet ikke i tvivl om at Borgerscene-teater er kunst, og synes det er lidt latterligt at diskutere det. Men det handler jo om at vi står i starten af denne genre, og kæmper for dens ret til at findes i verden, og for at komme væk fra tanken om «det rigtige teater» versus «bare borgere». ♦

BORGERE I TEATERMASKINERIET: Scener fra gennemspilning på Borgerscenens sidste musikalske forestilling *Fædre*, fra *Borgernes arbejde* i teaterklubberne som præsenteres i *Borgerscenens klubfestival*, og *Teatermiddagen Mennesket med, mod og på kloden om bæredygtighed og forbrugerisme*. (foto: Mikkel Drejer Bertelsen og Arne Abrahamsen)